

NIVEL ZORGREGISTRATIES EERSTE LIJN

RAPPORT

Zorg door de logopedist

Jaarcijfers 2016

Lisa Verberne
Chantal Leemrijse
Robert Verheij

Oktober 2017

KALENDERJAAR

2016

NIVEL

Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg

Otterstraat 118-124

Postbus 1568

3500 BN Utrecht

Telefoon 030 2 729 700

Fax 030 2 729 729

www.nivel.nl

Disclaimer

Wij doen ons best om onze onderzoeksresultaten zo begrijpelijk mogelijk te presenteren. De onderzochte materie is echter complex.

Wij staan in voor de juistheid van onze cijfers, maar wij kunnen geen verantwoording aanvaarden voor conclusies die derden op deze cijfers baseren.

Wij zijn daarnaast continue bezig met het verbeteren van ons onderzoek. Een voorbeeld is het verbeteren van de methodologie of het toevoegen van gegevens van praktijken die op een later moment zijn binnengekomen. Hierdoor kunnen veranderingen optreden in de cijfers.

Inhoud

Inhoud	4
Kernpunten.....	5
Introductie.....	6
Verantwoording.....	7
Patiëntkenmerken	10
Geslacht en leeftijd	10
Omvang zorggebruik.....	11
Prestatiecodes	12
Aantal consulten per kalenderjaar.....	13
Aanmelding	14
Wijze van toegang.....	14
Soort verwijzer.....	14
Gezondheidsproblemen.....	15
Top-10 diagnoses	16
Top-3 diagnoses per leeftijdscategorie	17
Evaluatie.....	19
Reden einde zorg	20
Resultaat behandeling.....	20
Referenties	21

Kernpunten

NIVEL Zorgregistraties Logopedie

www.nivel.nl/zorgregistraties

Gegevensverzameling 2016

31 praktijken

5.224 patiënten

Geslachtsverdeling

57% man

43% vrouw

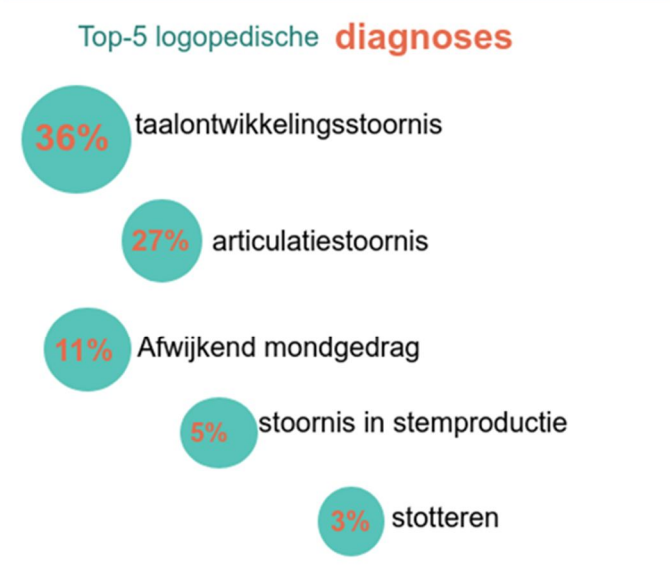
In 2016 gemiddeld
13 consulten
per patiënt

88% van de patiënten heeft het
hoofddoel (gedeeltelijk) behaald
bij beëindiging van de behandeling

83% van de patiënten komt met een **verwijzing**

Cijfers zijn gebaseerd op geregistreerde gegevens van logopedisten. Voor meer informatie zie www.nivel.nl/zorgregistraties

Introductie

Logopedie is het paramedisch vakgebied gericht op het diagnosticeren en behandelen van klachten op het gebied van stem, spraak, taal, gehoor en slikken. Veel logopedisten zijn werkzaam in de eerstelijnszorg. Verder zijn logopedisten onder andere werkzaam in het speciaal (basis)onderwijs, de preventieve logopedie en de intramurale gezondheidszorg (1).

Doel van het rapport

Dit rapport geeft inzicht in het zorgproces, de zorginhoud, de zorgevaluatie en de kenmerken van patiënten die worden behandeld door de logopedist in de eerstelijnsgezondheidszorg. Hiervoor zijn gegevens gebruikt van logopedisten met een eigen praktijk en van logopedisten die in loondienst zijn van een logopedist met een eigen praktijk.

Vraagstellingen

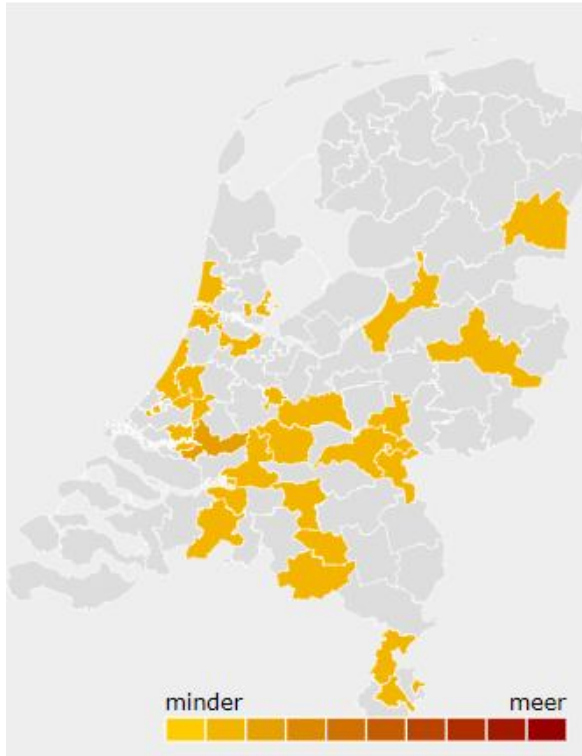
1. Wat zijn kenmerken van patiënten die worden behandeld door de logopedist?
2. Op welke wijze komen patiënten bij de logopedist?
3. Hoeveel zorg gebruiken patiënten bij de logopedist?
4. Wat zijn de gezondheidsproblemen van patiënten die de logopedist bezoeken?
5. Wat is het resultaat van de behandeling van patiënten die een behandeling bij de logopedist hebben afgesloten?

Verantwoording

Omvang gegevensverzameling

In 2016 zijn er in het kader van NIVEL Zorgregistraties eerste lijn gegevens verzameld van 5.224 patiënten die zijn behandeld door 105 logopedisten werkzaam in de eerstelijnsgezondheidszorg, verspreid over 31 praktijken.

Geografische spreiding deelnemende logopediepraktijken NIVEL Zorgregistraties, 2016*

* *meer* betekent *meer deelnemende logopediepraktijken in een regio (ongewogen voor de landelijke spreiding)*

Representativiteit

De representativiteit van de deelnemende logopediepraktijken en logopedisten is bepaald door een vergelijking te maken de gegevens van logopediepraktijken en logopedisten die in 2016 stonden ingeschreven in het AGB-register.

Vergeleken met de landelijke situatie zijn er (nog) relatief weinig logopediepraktijken uit Noord-Nederland die deelnemen aan NIVEL Zorgregistraties. De geslachtsverdeling van de deelnemende logopedisten is vergelijkbaar met de landelijke cijfers. De gemiddelde leeftijd van de deelnemende logopedisten ligt lager dan het landelijk gemiddelde.

De gegevens die worden verzameld voor het berekenen van de cijfers zijn niet altijd van alle patiënten beschikbaar. Dit kan komen doordat niet alle velden in alle softwarepakketten aanwezig zijn, doordat beschikbare velden niet zijn ingevuld door de logopedist. Ook zijn sommige cijfers gebaseerd op een selectie van de patiënten. Het is niet bekend in hoeverre het

al dan niet beschikbaar zijn van de gegevens een samenhang heeft met de betreffende resultaten. Hierdoor zijn de resultaten die gebaseerd zijn op een kleiner aantal patiënten mogelijk beperkt representatief. Deze resultaten moeten met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Vergelijking aandeel logopediepraktijken NIVEL Zorgregistraties en aandeel logopediepraktijken landelijk, naar regio, 2016

Aantal logopediepraktijken	NIVEL Zorgregistraties		Landelijk		<i>p-waarde</i>
	n=31	%	n=3.678	%	
Regio*					<i><0,01</i>
Noord	1	3,2	384	10,4	
Oost	7	22,6	914	24,9	
Zuid	8	25,8	797	21,7	
West	15	48,4	1583	43,0	

*Regio-indeling: Noord (Drenthe, Friesland, Groningen), Oost (Gelderland, Overijssel, Flevoland), Zuid (Noord-Brabant, Limburg), West (Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Zeeland)

Vergelijking geslachtsverdeling en gemiddelde leeftijd van logopedisten NIVEL Zorgregistraties en logopedisten inschreven in het AGB-register, 2016

Aantal logopedisten	NIVEL Zorgregistraties		Landelijk		<i>p-waarde</i>
	n=105		n=4.944		
Man (%)	2,2		1,9		
Vrouw (%)	97,8		98,1		<i>0,88</i>
Leeftijd (gemiddelde)	36,7		40,5		<i><0,01</i>

Welke gegevens worden verzameld?

De gegevens die in 2016 voor NIVEL Zorgregistraties zijn verzameld, zijn gegevens die iedere logopedist vastlegt voor de reguliere administratie en die nodig zijn voor declaratie, aangevuld met gegevens uit de richtlijnen voor verslaglegging. Op de website vindt u de specificatie van de gegevensverzameling voor iedere deelnemende discipline aan NIVEL Zorgregistraties (<http://www.nivel.nl/nl/NZR/informatie-voor-zorgverleners>).

Hoe worden de gegevens verzameld?

Een deelnemende zorgverlener registreert patiëntgegevens en zorginhoudelijke gegevens in de reguliere praktijksoftware. Door middel van een extractietool worden de gegevens hieruit geëxtraheerd. Voor logopedisten is deze extractietool ingebouwd in de softwarepakketten Prosoftware, Evry, Incura en Intramed.

Periodiek wordt handmatig of automatisch een extractie van deze gegevens gemaakt. Alleen gegevens van patiënten die geen bezwaar hebben gemaakt tegen gebruik van hun gegevens worden hierbij meegenomen.

Voordat een extractiebestand naar het NIVEL verzonden wordt, converteert software van een Trusted Third Party (ZorgTTP) patiënt-identificerende gegevens naar een pseudoniem. Dit wordt gedaan om de privacy van patiënten te kunnen waarborgen in het kader van de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Meer informatie over privacy is hier te vinden: <http://www.nivel.nl/nl/NZR/over-nivel/privacybescherming>.

Hoe wordt de kwaliteit gecontroleerd?

De geëxtraheerde gegevens worden gecontroleerd op onmogelijke of niet ingevulde waarden. Ook vindt er controle plaats op missende periodes in de gegevensbestanden van de praktijken.

De gegevens van praktijken die in een kalenderjaar korter dan zes maanden deelnamen zijn voor de berekeningen van de jaarcijfers buiten beschouwing gelaten. Dit is gedaan omdat deze praktijken de resultaten kunnen vertekenen, bijvoorbeeld door oververtegenwoordiging van kortdurende behandelingen.

Patiëntkenmerken

Wat valt op?

Cijfers 2016

- 57% van de patiënten bij de logopedist is van het mannelijke geslacht.
- 47% van de patiënten bij de logopedist is tussen de 4 en 7 jaar oud.

Geslacht en leeftijd

Van de patiënten die in 2016 zijn behandeld door de logopedist was 57% van het mannelijke geslacht. Bijna de helft (47%) van de patiënten was tussen de 4 en 7 jaar oud.

Geslacht en leeftijd van de patiënt behandeld door de logopedist, 2016
Gender and age of patients treated by the speech therapist, 2016

		2016
Geslacht	Mannen	56,9
	Vrouwen	43,1
Leeftijd	0-3 jr	13,8
	4-7 jr	46,8
	8-12 jr	20,3
	13-19 jr	4,6
	20-50 jr	6,0
	51-67 jr	3,4
	>=68 jr	5,1
Totaal aantal praktijken		31
Totaal aantal patiënten		5224

Omvang zorggebruik

Wat valt op?

Cijfers 2016

- 92% van alle declaraties betreft 'reguliere logopedie'
- Patiënten hadden gemiddeld 13 consulten in 2016.

Toelichting

Een behandeling bij de logopedist kan meerdere jaren duren. Trendcijfers over de omvang van het zorggebruik worden gepresenteerd per kalenderjaar. Hiervoor zijn gegevens van patiënten meegenomen die in het betreffende kalenderjaar ten minste één consult hadden bij de logopedist. Voor de omvang van het zorggebruik per kalenderjaar wordt dat gedeelte uit een behandelingsperiode geselecteerd dat in een specifiek kalenderjaar gegeven is.

De omvang van het zorggebruik wordt onder andere weergegeven met gemiddelden en medianen. De mediaan is de middelste waarde wanneer de gegevens in orde van grootte worden gesorteerd. Het voordeel van de mediaan ten opzichte van het gemiddelde is dat deze minder wordt beïnvloed door extreme waarden.

Prestatiecodes

Bij het declareren van een behandeling voor logopedie wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende type consulten. Dit zijn de zogenoemde prestaties, vastgesteld door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) (2).

In 2016 betrof het grootste deel (92%) van alle declaraties 'reguliere logopedie'. Declaraties voor 'screening/intake/onderzoek' vormden 6% van het totaal aantal declaraties.

Verdeling declaraties logopedie naar prestatiecode (% declaraties), 2016

Type of declaration by the speech therapist (% declarations), 2016

	2016
reguliere logopedie	92,1
screening/intake/onderzoek	5,9
groepslogopedie	0,2
stotteren	1,1
preverbale logopedie	0,5
afasie	0,2
Hanen-ouderenprogramma	0,0
Totaal aantal declaraties	66099

Aantal consulten per kalenderjaar

In 2016 had 7% van de patiënten bij de logopedist 1 consult en 2% van de patiënten meer dan 40 consulten. Gemiddeld had een patiënt bij de logopedist 13 consulten in 2016.

Aantal consulten bij de logopedist (% patiënten), 2016

Number of consultations for speech therapy (% patients), 2016

	2016
1 consult	6,7
2-5 consulten	24,4
6-10 consulten	21,8
11-20 consulten	27,2
21-40 consulten	18,1
41-60 consulten	1,5
>60 consulten	0,3
Gemiddelde aantal consulten per kalenderjaar	12,7
Mediaan aantal consulten per kalenderjaar	10,0
Standaarddeviatie aantal consulten per kalenderjaar	10,9
Totaal aantal patiënten	5221

Aanmelding

Wat valt op?

Cijfers 2016

- 17% van de patiënten bij de logopedist maakt gebruik van Directe Toegankelijkheid Logopedie (DTL) en 83% komt via een verwijzing bij de logopedist.
- 74% van de verwezen patiënten komt met een verwijzing van de huisarts.

Wijze van toegang

Van de patiënten die in 2016 zijn behandeld door de logopedist heeft 17% gebruik gemaakt van de Directe Toegankelijkheid Logopedie (DTL). Het grootste deel van de patiënten is met een verwijzing gekomen.

Wijze van toegang tot de logopedist (% patiënten), 2016
Mode of access to the speech therapist, 2016

	2016
Verwijzer	83,3
Directe toegang	16,7
Totaal aantal patiënten	964

Soort verwijzer

Van alle patiënten die in 2016 zijn behandeld door de logopedist en via een verwijzer bij de logopedist zijn gekomen, kwam het grootste deel met een verwijzing van de huisarts (74%). Na de huisarts waren de tandarts(specialist) en de medisch specialist de meest voorkomende verwijzers.

Soort verwijzer van patiënten die op verwijzing bij de logopedist zijn gekomen (% patiënten), 2016
Type of healthcare provider for referring patients to the speech therapist (% patients), 2016

	2016
Huisarts	74,3
Medisch specialist	10,9
Tandartsspecialist	11,5
Andere verwijzer	3,4
Totaal aantal patiënten	800

Gezondheidsproblemen

Wat valt op?

Cijfers 2016

- Een taalontwikkelingsstoornis is de meest voorkomende diagnose bij de logopedist en komt met name voor bij kinderen tot en met 12 jaar.
- Patiënten van 20 jaar en ouder worden het meest behandeld voor een stoornis in de stemproductie.

Toelichting

De gezondheidsproblemen waarmee patiënten bij de logopedist komen worden gecodeerd volgens de International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps – Logopedie (ICIDH-L). De diagnosecode is samengesteld uit vier cijfers. Binnen de ICIDH-L worden negen stoornisgroepen onderscheiden (eerste cijfer van de diagnosecode) en kan tot drie lagen diep worden gecodeerd om de diagnose meer te specificeren. De logopedist is verplicht om minimaal twee lagen te coderen, dit zijn de eerste twee cijfers van de diagnosecode.

Top-10 diagnoses

In de totale populatie patiënten bij de logopedist zijn taalontwikkelingsstoornissen (36%) en articulatiestoornissen (27%) de meest voorkomende diagnoses in 2016.

Top-10 logopedische diagnoses (ICIDH) (% patiënten), 2016
Top-10 diagnoses for speech therapy (% patients), 2016

		2016
1	taalontwikkelingsstoornis	36,1
2	articulatiestoornis	26,9
3	afwijkend monddrag	10,5
4	stoornis in de stemproductie	5,0
5	stotteren	3,3
6	stoornis in de auditieve functies	3,0
7	stoornis in de (senso-) motoriek	2,5
8	slikstoornis	2,4
9	stoornis in de stemkwaliteit	2,3
10	dysartrie	1,6
	Overige diagnoses	6,3
		100,0

Op basis van de eerste twee cijfers van de diagnosecode

Top-3 diagnoses per leeftijdscategorie

Een taalontwikkelingsstoornis was de meest voorkomende diagnose bij kinderen tot en met 12 jaar, gevolgd door een articulatiestoornis. Bij adolescenten (13-19 jaar) was 'afwijkend mondgedrag' de meest voorkomende diagnose. Patiënten van 20 jaar en ouder werden vaak behandeld voor de diagnose 'stoornis in stemproductie'.

Top-3 logopedische diagnoses (ICIDH) in leeftijdscategorie 0-3 jaar (% patiënten), 2016
Top-3 diagnoses for speech therapy by age category (% patients), 2016

		2016
1	taalontwikkelingsstoornis	50,6
2	articulatiestoornis	26,8
3	stoornis in de (senso-) motoriek	10,4
	Overige diagnosen	12,2
		100,0

Op basis van de eerste twee cijfers van de diagnosecode

Top-3 logopedische diagnoses (ICIDH) in leeftijdscategorie 4-7 jaar (% patiënten), 2016
Top-3 diagnoses for speech therapy by age category (% patients), 2016

		2016
1	taalontwikkelingsstoornis	42,9
2	articulatiestoornis	40,5
3	afwijkend mondgedrag	5,6
	Overige diagnosen	11,0
		100,0

Op basis van de eerste twee cijfers van de diagnosecode

Top-3 logopedische diagnoses (ICIDH) in leeftijdscategorie 8-12 jaar (% patiënten), 2016
Top-3 diagnoses for speech therapy by age category (% patients), 2016

		2016
1	taalontwikkelingsstoornis	41,7
2	afwijkend mondgedrag	24,1
3	articulatiestoornis	13,5
	Overige diagnosen	20,7
		100,0

Op basis van de eerste twee cijfers van de diagnosecode

Top-3 logopedische diagnoses (ICIDH) in leeftijdscategorie 13-19 jaar (% patiënten), 2016
Top-3 diagnoses for speech therapy by age category (% patients), 2016

		2016
1	afwijkend mondgedrag	43,2
2	articulatiestoornis	15,4
3	taalontwikkelingsstoornis	12,4
	Overige diagnosen	29,1
		100,0

Op basis van de eerste twee cijfers van de diagnosecode

Top-3 logopedische diagnoses (ICIDH) in leeftijdscategorie 20-50 jaar (% patiënten), 2016
Top-3 diagnoses for speech therapy by age category (% patients), 2016

		2016
1	stoornis in de stemproductie	33,5
2	articulatiestoornis	10,6
3	stoornis in de stemkwaliteit	8,7
	Overige diagnoses	47,1
		100,0

Op basis van de eerste twee cijfers van de diagnosecode

Top-3 logopedische diagnoses (ICIDH) in leeftijdscategorie 51-67 jaar (% patiënten), 2016
Top-3 diagnoses for speech therapy by age category (% patients), 2016

		2016
1	stoornis in de stemproductie	30,0
2	stoornis in de stemkwaliteit	14,4
3	afasie	9,4
	Overige diagnoses	46,1
		100,0

Op basis van de eerste twee cijfers van de diagnosecode

Top-3 logopedische diagnoses (ICIDH) in leeftijdscategorie 68 jaar en ouder (% patiënten), 2016
Top-3 diagnoses for speech therapy by age category (% patients), 2016

		2016
1	slikstoornis	18,3
2	stoornis in de stemproductie	17,9
3	dysartrie	17,9
	Overige diagnoses	45,9
		100,0

Op basis van de eerste twee cijfers van de diagnosecode

Evaluatie

Wat valt op?

Cijfers 2016

- Bij 63% van de patiënten is de behandeling beëindigd omdat de patiënt uitbehandeld was.
- 60% van de patiënten heeft het hoofddoel behaald en 28% heeft het hoofddoel gedeeltelijk behaald bij beëindiging van de behandeling.

Toelichting

Een behandeling bij de logopedist kan meerdere jaren duren. De cijfers over de evaluatie van de behandeling zijn gebaseerd op gegevens van patiënten waarbij de behandeling door de logopedist is geregistreerd als beëindigd en waarbij het laatste consult in 2016 heeft plaatsgevonden.

Reden einde zorg

Van de patiënten met een afgesloten behandeling in 2016 werd bij 63% de behandeling beëindigd omdat de patiënt uitbehandeld was. Bij 13% is de behandeling beëindigd op initiatief van de patiënt.

Reden voor beëindiging van de behandeling bij de logopedist (% patiënten), 2016
Reason for ending treatment at the speech therapist (% patients), 2016

	2016
Patiënt uitbehandeld (behandeldoel bereikt)	63,4
Patiënt is op eigen initiatief gestopt	12,7
Logopedist stopte de behandeling	7,0
Patiënt is overgegaan naar een andere behandelaar	5,1
Andere reden	11,9
Totaal aantal patiënten	2217

Resultaat behandeling

Van de patiënten met een afgesloten behandeling in 2016 heeft 60% het hoofddoel behaald en heeft 28% het hoofddoel gedeeltelijk behaald.

Behalen van de behandeldoelen bij afsluiting van de behandeling bij de logopedist (% patiënten), 2016
Achievement of treatment goals at end of the treatment for speech therapy (% patients), 2016

	2016
Hoofddoel is behaald	60,2
Hoofddoel is niet behaald	11,9
Hoofddoel is gedeeltelijk behaald	27,9
Totaal aantal patiënten	603

Referenties

1. Nederlandse Vereniging van Logopedie en Foniatrie. Beroepsprofiel logopedist 2013.
<https://www.nvlf.nl/paginas/openbaar/vakgebied/kwaliteit/kwaliteitsinstrumenten/beroepscode-en-beroepsprofiel>
2. <https://tog.vektis.nl/WebInfo.aspx?ID=Prestatiecodelijsten>